



כרטיסים לגזירה – אחריות

לפעילויות הקצרות ולסדנה · מדפיסים וגוזרים לאורך הקווים המקווקווים

1. כרטיסי דילמה: מה הייתי עושה? (כרטיסי דילמה)
2. קו העמדות: עד כמה אני מסכים/ה? (מתחם עמדות)
3. משחק תפקידים: ישיבת ועד דחופה (משחק תפקידים)
4. מה אומרים המקורות? ניתוח אמרות על אחריות (ניתוח ציטוטים)
5. מקרים מהחיים: של מי האחריות? (סיפורי מקרה)
6. כרטיסי הסדנה "מי אחראי כאן?" – להדפסה ולגזירה (סדנה)
7. שלטים למתחם עמדות
8. מניפסט האחריות

יצרה: רות ראש בן ישי



כרטיסי דילמה: מה הייתי עושה? ✂

כרטיסי דילמה · אחריות גילית שחברה לכיתה העתיקה עבודה שלמה מהרשת, והמורה נתנה לה ציון גבוה ממך. אף אחד לא יודע חוץ ממך. מה תעשי?	כרטיסי דילמה · אחריות חבר טוב שלך שתה במסיבה ומתכוון לנהוג הביתה. הוא אומר שהוא מרגיש בסדר ומבקש שלא תעשה מזה סיפור. מה תעשה?
כרטיסי דילמה · אחריות התנדבת להוביל את ארגון הטיול השנתי, ועכשיו לחץ הבגרויות גדול מהצפוי. אם תפרוש, אף אחד אחר לא ייקח את זה. מה תעשה?	כרטיסי דילמה · אחריות במשמרת בעבודה שלך קופאי ותיק שוכח פעם אחר פעם לחייב לקוחות שהם חברים שלו. הוא נחמד אליך מאוד. מה תעשה?
כרטיסי דילמה · אחריות אחיך הקטן מספר לך בסוד שמישהו בכיתה שלו מציק לו כל יום, ומבקש שלא תספר להורים. מה תעשה?	כרטיסי דילמה · אחריות בקבוצת השכבה מתחיל סקר מעליב על תלמידה שלא נמצאת בקבוצה. כולם מצביעים בצחוק. מה תעשי?
כרטיסי דילמה · אחריות את ראש קבוצה בתנועת הנוער, וחניך מספר לך משהו שמדאיג אותך מאוד על מה שקורה לו בבית. הוא מבקש שזה יישאר בינכם. מה תעשי?	כרטיסי דילמה · אחריות שברת בטעות את הפנס של מכונית חונה. אין אף אחד ברחוב ואין מצלמות. מה תעשי?



קו העמדות: עד כמה אני מסכים/ה?

<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>אם ראיתי פגיעה ושתקתי – גם אני אחראי/ת למה שקרה.</p>	<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>כל אדם אחראי רק למעשים שלו, לא למעשים של אחרים.</p>
<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>גיל 17 הוא מוקדם מדי לשאת אחריות על החלטות גדולות בחיים.</p>	<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>מי שמעביר הלאה הודעה פוגענית אשם כמו מי שכתב אותה.</p>
<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>אחריות סביבתית היא קודם כול תפקיד של המדינה, לא של האזרח.</p>	<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>לפעמים הדבר האחראי ביותר הוא לבקש עזרה.</p>
<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>הבטחה לחבר חשובה יותר מהבטחה למורה או למעסיק.</p>	<p>מתחם עמדות · אחריות</p> <p>טעות שתיקנתי מיד היא כבר לא טעות.</p>



משחק תפקידים: ישיבת ועד דחופה

משחק תפקידים · אחריות תפקיד: מי שהעביר את ההודעה הלאה – מה את/ה רוצה: להבהיר שרק העברת בלי לחשוב, ולא להיות "האשם".	משחק תפקידים · אחריות תפקיד: יו"ר ועד הכיתה – מה את/ה רוצה: להגיע להחלטה אחת לפני סוף ההפסקה, בלי שהכיתה תתפרק לריב.
משחק תפקידים · אחריות תפקיד: תלמיד שקשה לו בלשון – מה אתה רוצה: להבין אם יש בזה משהו נכון, כי אתה בלחץ גדול לקראת מחר.	משחק תפקידים · אחריות תפקיד: תלמידה מצטיינת – מה את רוצה: שאף אחד לא ייהנה מיתרון לא הוגן, ושתהיה הודעה מסודרת לצוות.
משחק תפקידים · אחריות תפקיד: תלמיד שמעדיף לא להתערב – מה אתה רוצה: "זה לא העניין שלנו, שהמבוגרים יטפלו".	משחק תפקידים · אחריות תפקיד: נאמנת חוסן תלמידה – מה את רוצה: להרגיע את הלחץ בכיתה ולוודא שאף אחד לא מושפל.
	משחק תפקידים · אחריות תפקיד (למחזור השני): רכז/ת השכבה שנכנס/ת באמצע – מה את/ה רוצה: לשמוע מה הכיתה החליטה ולמה.



מה אומרים המקורות? ניתוח אמרות על אחריות



ניתוח ציטוטים · אחריות	ניתוח ציטוטים · אחריות
"לא עליך המלאכה לגמר, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה" – רבי טרפון, משנה אבות ב, טז	"אם אין אני לי, מי לי? וכשאני לעצמי, מה אני? ואם לא עכשיו, אימתי?" – הלל, משנה אבות א, יד
ניתוח ציטוטים · אחריות	ניתוח ציטוטים · אחריות
"כל ישראל ערבים זה בזה" – תלמוד בבלי, שבועות לט ע"א	"במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש" – הלל, משנה אבות ב, ה
ניתוח ציטוטים · אחריות	ניתוח ציטוטים · אחריות
"אל תפרש מן הצבור" – הלל, משנה אבות ב, ד	"הכל צפוי והרשות נתונה" – רבי עקיבא, משנה אבות ג, טו
ניתוח ציטוטים · אחריות	ניתוח ציטוטים · אחריות
"אחריות מתחילה ברגע שאני מפסיק לשאול 'של מי האשמה' ומתחיל לשאול 'מה אני עושה עכשיו'" – משפט לדיון (מקורי)	"איזהו חכם? הרוצה את הנולד" – תלמוד בבלי, תמיד לב ע"א



מקרים מהחיים: של מי האחריות? ✂

סיפורי מקרה · אחריות <p>שלושה חברים נסעו ברכב של אחד מהם, נהג צעיר עם רישיון חדש. אחד מהם שלח לנהג סרטון והתעקש "רק תראה רגע". הנהג הציץ ובלם ברגע האחרון. מה היה תפקידו של כל אחד מהנוסעים?</p>	סיפורי מקרה · אחריות <p>בפרויקט קבוצתי לבגרות, רוני לא עשה כמעט כלום. שלושת החברים האחרים חיפו עליו בלי לומר דבר, וביום ההגשה התברר שחלק שלם חסר. הקבוצה קיבלה ציון נמוך. מי אחראי לתוצאה?</p>
סיפורי מקרה · אחריות <p>נגה, בת 17, עובדת כמלצרית. בשבוע הבגרויות היא ביקשה מהמנהל להוריד משמרות, הוא סירב, והיא פשוט לא הגיעה בלי להודיע. המנהל פיטר אותה. מה היה בידיה, ומה בידיו?</p>	סיפורי מקרה · אחריות <p>בסוף מסיבת כיתה בפארק נשארה ערימת אשפה. כל אחד היה בטוח שמישהו אחר יסדר. למחרת פורסם בקבוצת התושבים צילום של המקום עם כיתוב כועס. של מי האחריות?</p>
סיפורי מקרה · אחריות <p>בטיול השנתי אחד התלמידים הרגיש לא טוב באמצע מסלול חם. חבריו ראו שהוא מחוור, אבל הוא אמר "הכול בסדר" והם המשיכו. רק ליד הנקודה הבאה הוא התיישב ולא הצליח לקום. מה היה צריך לעשות, ומי?</p>	סיפורי מקרה · אחריות <p>בקבוצת השכבה הופצה ידיעה ש"מורה פוטרה בגלל תלמיד", עם תמונה של תלמיד מסוים. הידיעה התבררה כשקרית, אבל התלמיד כבר הוחרם. מי נושא באחריות – מי שהמציא, מי שהעביר או מי ששתק?</p>



כרטיסי הסדנה "מי אחראי כאן?" – להדפסה ולגזירה ✂

סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
היגד: מי שראה פגיעה ושתק – שותף לה.	היגד: כל אחד אחראי קודם כול לעצמו.
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
היגד: לבקש עזרה זו אחריות, לא חולשה.	היגד: ברשת אי אפשר באמת לקחת אחריות על מה שמופץ.
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
פעולה: לוודא שחבר שתי מים בטיול חם	פעולה: לסיים בזמן עבודה שהבטחתי להגיש
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
פעולה: לא להעביר צילום מסך של שיחה פרטית	פעולה: לבקש סליחה מאחותי אחרי ריב



כרטיסי הסדנה "מי אחראי כאן?" – להדפסה ולגזירה (המשך) ✂

סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
פעולה: להזמין תלמיד חדש לשבת איתנו	פעולה: לאסוף אשפה אחרי מסיבה בפארק
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
פעולה: לבדוק מקור לפני שמשתפים ידיעה	פעולה: לדווח על מפגע בטיחות בחצר
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
פעולה: לתרום בגדים שאני כבר לא לובש	פעולה: להתנדב שעתיים בשבוע במרכז הקהילתי
סדנה · אחריות	סדנה · אחריות
דילמה – רשת: בקבוצה הופצה תמונה מביכה של חברה. היא לא יודעת עדיין. מה תעשו?	דילמה – נאמנות: חבר מבקש שתחפה עליו מול ההורים שלו על לילה שבו לא היה איפה שאמר. מה תעשו?



כרטיסי הסדנה "מי אחראי כאן?" – להדפסה ולגזירה (המשך) ✂

סדנה · אחריות דילמה – סביבה וקהילה: הכיתה החליטה על יום ניקיון בשבת, ודווקא אז יש לכם תוכנית אחרת. מה תעשו?	סדנה · אחריות דילמה – עבודה ולימודים: המעסיק מבקש שתישארו במשמרת כפולה בערב שלפני בגרות. מה תעשו?
סדנה · אחריות פתיחת משפט: כשמישהו מאיתנו טועה, אנחנו...	סדנה · אחריות פתיחת משפט: אנחנו מתחייבים ש...
סדנה · אחריות פתיחת משפט: כשקשה למישהו, אנחנו...	סדנה · אחריות פתיחת משפט: ברשת אנחנו...



מסכים/ה מאוד

מסכים/ה

מתלבט/ת

לא מסכים/ה

בכלל לא מסכים/ה





מניפסט האחריות של הכיתה

אנחנו, תלמידי הכיתה, מתחייבים ש...

כשמישהו בכיתה נפגע, אנחנו...

לפני שאנחנו שולחים משהו בקבוצת הכיתה, אנחנו...

כשאנחנו טועים, אנחנו...

בלמידה, האחריות שלנו היא...

כלפי הסביבה ובית הספר, אנחנו...

כשקשה למישהו מאיתנו, אנחנו...

דבר אחד שלא נעשה לעולם בכיתה שלנו הוא...

כותרת למניפסט: "_____ - כי זה בידיים שלנו"

חתימה: _____ תאריך: _____